

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 50 „

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmendetlen levelek csak ismerős kezekből fogadtatnak el.

Az eperjesi színház és műkedvelői előadások.

Némi tartózkodással nyúlok a tollhoz, mert dicsérni jobban szeretek mint korholni, szeretek örülni ott a hol van rá ok és szívesen feledek el azt a mi szomorító. A ki azonban a fentebbi címet olvassa, az gyanítani fogja, hogy a dicséret távol marad ezúttal s hogy örvendetes dolgok mentül gyérebben lesznek e sorokban olvashatók.

S a ki ezt gyanítja az nem is csalódik.

Néha az embert épen jobb érzülete indítja rá, hogy ne hallgasson ott a hol magának és másoknak sokkal kényelmesebb volna hallgatása, s a hol a szó nem esik jól sem annak a ki szól, sem annak a kinek szól.

Ez az eset forog fenn itt is. Alkalmam volt e lap — illetőleg még előzője, a „Felvidék” — hasábjain egyszer-másszor felszólalni az eperjesi színház mostoha viszonyai, a hatóságoknak ez ügybeni eljárása, a közönség magatartása s a színi dilettantismus akadályai tárgyában; ezeket kiegészítőleg legyen szabad most néhány újabb tapasztalatot hoznom köztudomásra s nézetemet azon — tán nem egészen indokolatlan — föltevessel elmondanom, hogy vajmi sokan vannak, kik egyetértenek velem!

Először is a színház; nem színház! — a terem; mert színház nincs! A városi nagy terem egyik oldalán egy deszkaalkotvány áll, mely ezerféle hangokon recseg, melyen lépten-nyomon lábtörő hasadékok vagy hézag tátong, a közönség felé fordított oldalán egy emberszerű nyílás, — valami kényelmet szerető ságó vágatta ki magának, a ki röstelt a színpad alatt mászni helyére; most e nyílást kacéran egy rongy takargatja; fölül a rejtélyes magasban kugelhupok és marcipánokkal telefestett kárpit oládkodik, a mely legördül, ha a kedve tartja, néha renitens, néha félútban megáll; köröskörül egy garnitúra égszínkék coulissa, a demokratia legfényesebb hirdetője: fejedelmi lak és parasztkonyhá közös fala levén; az alatt egy kert-díszlet; hátul néhány ócska kárpit, melyek egyike sem harmonizoz a coulissákkal, némelyik csak félig húzható fel s a legderültebb nyári napokon nehéz felhő gyanánt függ a szegény színész feje fölött. Ezt a . . . nem tudom mit — nevezik: sz. kir. Eperjes városa színházának!

Az élet, a tapasztalás igen sok bajból kigyógyítja az embert, így többek közt a bajok egyik legveszélyesebbikéből is: az optimizmusból; magam is a kigyógyultak közé tartozván, lemondtam már azon reményről, hogy megérjem az időt, melyben Eperjesen színház fog épülni; végtelenül örülnék, ha ezen szavaimat meghazudtolnák, de úgy hiszem nem kerül rá a sor. Ez tehát — mint mondom — ez idő szerint hiú remény, túlhaladott álláspont; majdha a borkúti völgyben aranybányát fedezünk fel, akkor lesz színház, vízvezeték, brilliáns világítás, parkirozott köztér, melyen fontainak fogják ezüst sugaraikat lövelni! ő boldog unokák!

Nekünk azonban aranybánya nélkül, a jelen, az adott viszonyokkal kell számolnunk. Azon nézetben vagyok, hogy ha kezeinket ülünkbe tesszük, s azt mondjuk, hogy: „igaz hogy így nincs jól, de hát nem lehet másképp!” — akkor nemcsak hogy semmi új sem lesz, de még az is a mi van elromlik, elhurcoltatik vagy a lomtárba kerül.

Nem akarok esetekre hivatkozni, — „a példa fáj!” — mondja a költő; adatok nélkül is tudja mindenki, hogy Eperjes ily színházzal be nem érheti, be nem szabad érnie, s miután egyelőre mégis csak a nagy teremre vagyunk utalva, azt hiszem aranybányák nélkül is előállíthatnánk egy oly színpadot s hozzá annyi és oly díszleteket, a minő ideiglenes színháznak, szerény kis-városi igényeknek megfelel s a mely nem költ megbotránkoztató, nem tesz képtelenségé minden színpadi illúziót. Azt hiszem, ha Sávár községe tudott egy csinos kis színpadot állítani föl, ezen áldozat Eperjestől is kívántathatik; hozzá tehetem, miszerint itt gyakrabban rendeztettek már műkedvelői előadások a színi díszítmények javítása céljára; nekem is kezembem van egy nyugta, mely szerint ugyane célra szánt nem megvetendő összeg lett át-szolgáltatva az akkori kapitányi hivatalnak. Hát mire

várunk? milliók kellene egy szerény színi dekoráció festetésére? A kik e cél végett fáradsanak s mégis mindannyiszor ugyanazon rongyokat találják a „világot jelképező padon,” nem érdemelnék-e meg, hogy legalább felvilágosítottassanak: hova fordítottak azon összegek? Panaszokat hallottam, miszerint míg a színpad alkatrészei s a díszítmények udvaron, pítvarban, pincében hevernek, sosem lesz lehetséges fenntartani s megőrizni valamt; hát a terem tömérdek mellékszobái — kivált a baloldaliak, melyek közül egy kettő még bálók alkalmával sem használtatik — nem szolgálhatnának azon célra, hogy a színi díszítmények, ha a színpad lebontatik oda hordassanak? nem leltár mellett adatik-e a színház színtársulatok használatára? s magok e színtársulatok nem járulnának-e szívesen minden alkalommal néhány forinttal a színi díszítmények tökéhez — ha az illetmény gyanánt követeltetnék — annak kilátásában hogy csinos színpad s valamire való díszletek állandnak rendelkezésükre? Ily módon a városnak módjában volna berendezni lassankint színházát s a mi egyszer megvan el nem romlanék, el nem hurcoltatnák; emigy meg napról napra, évről évre ugyanazok a rongyok, ugyanaz a botrány tárul a szem elé.

Alig reméllem, hogy szavaimnak valami eredménye lesz, azonban — dixi et salvavi animam meam! —

Hátra marad még valami, a mi a multkori műkedvelői előadások és nevezetesen az ápril 26-iki, táncal egybekötött hangverseny emlékével van szoros összefüggésben, s a minnek, miután szintén helybeli színűgyünkre vonatkozik némiképp, úgy hiszem, adhatok itt helyet.

Ez a valami a dilettáns előadásokat érdeklí, s a publikumnak szól, illetőleg, — ezt tessék jól megjegyezni: — a publikum egy részének! Nem adressálom magam hozzá, mégis érteni fogja a kinek szól. Csak tanácsolni akarok, öszinte baráti, s a legközvetlenebb, — nevezetesen a 26-iki hangverseny alkalmával merített — tapasztalaton alapuló tanácsot adok azoknak, kik talán mégis oly törhetlenül hívó gyermekkedéllyel bírnának, hogy itt, és hasonló viszonyok között még bármilyemű műkedvelői előadás rendezésére vállalkoznának.

Ezeknek azt tanácslom, hogy — ha már teljességgel nem akarnak lemondani a szerencsétlen tervről, — rendezzék az előadást azt követő tánc nélkül; ugyanis, eltekintve a türelmetlenségtől, melylyel, ha tánc következik sokan az előadás végét várják, el a gyöngédtelességtől, melylyel azt tüntetik is, el azon körülménytől, hogy a tánc a jótékony célra szánt jövedelem fele részét föl-emészti — a mi legfőbb: a táncvigalom hozza magával, hogy a melléktermek étköz helyiségül használtatván, már az előadás folyamata alatt megtelnek közönséggel, hogy az étköz helyiségek és a terem között folytonos, legélénkebb közlekedés fejlődik ki, hogy egyesek a legkisebb géne nélkül, — mintha az a legtermészetesebb dolog volna a világon — járnak hatszor, hétszer ki-be az ajtókön, hogy az előadás hangjai közé a pincérekkel folytatott veszekedések, „Zwei deci!” és „Backhändel!” kiáltások, adomázás, nevetés, pohár- és tányérsörgés hangzanak be s a föllépő tulajdon szavát nem hallja, hogy akadnak urak, kik — valószínűleg belépti díjat sem fizetve (!) — megjelennek az étteremben s tőlük telhetőleg segítenek lármajukkal zavarni az érdeklődők figyelmét.

Ha az ember mindezeket leírja, azt hinné, hogy mesét ír! azt fogják hinni azok is, kiknek fogalmi körén kívül esnek a hasonló aberdai viszonyok, ha ezeket hallják; de bármily nehéz el-hinni: mégis úgy van, szórul szóra úgy a hogy leírtam!

Irigylem azoknak egészséges emésztését, kik étvágyukat egy hangverseny időtartamára lecsitítani nem tudják, s másrészt — bár nehezen — meg tudom magyarázni azt is, ha az itteni közönség egy része — valószínűleg a Gerófyféle társulatok által nyújtott művelézzettől elkényeztetve levén — nem tud goutirozni egy olyan hangversenyt, minő a 26-iki volt, — a melyet különben az érdeklődő közönség egyhangú véleménye szerint akárki is meghallgathatott; — mindezt mondom, meg tudom érteni, s ezekről tehát nem szólok, de hogy a kit úntat egy hangverseny az mégsem marad odahaza,

s hogy az eperjesi közönségnek van egy része, mely jótékony célra szíveségből föllépő műkedvelőt Binkelsöngerektől nem tud megkülömböztetni s annak úgy mint ennek productióját vacsorai idő-töltésnek tekinti, mely mellett lárma is lehet, koccintgatni is — hisz annak a ki a színpadon van kötelessége azért a néhány hatosért a mit a belépő fizetett minden lármat tulajdonítani, — ezek oly jelenségek, melyeket csodálni tudok, de megérteni nem!

Hiában hivatkozunk a hangverseny hosszúságára; már a második szakasz kezdete előtt folyt a dinomdánom az éttermekben; és aztán — mit tehetnek a műkedvelők arról, hogy a közönség — pedig oly roppant számú közönség — 7 óra helyett 7 $\frac{1}{2}$ -kor kezd gyülekezni? mit tehetnek arról, hogy a színpad térvizonyai oly korlátoltak, hogy majdnem minden szám után a függönyt le-bocsátani s mindent egészen ujon rendezni kellett?

Külömben — nem akarom védeni azt a mi semmi védelemre nem szorúl. A közönség jobb része itélt, itélt azok fölött is, a kikről beszéltem; azoknak sikerült magaviseletük által megint egy oly botrányt inscenirozni, mely a műkedvelőket — ha nem egészen — bizonynyal hosszú időre elhallgattatja.

Ez az ő herosthratosi dicsőségök, a melyet nem akarunk elvitatni tőlük; legyen ez kárpót-lásuk azokért az unatkozó, savanyú arcokért melyek itt-ott láthatók voltak, melyeket Beethoven, Chopin, Wagner, Arany művei oly nagyon hidegen hagytak s melyekre emlékezve nem tudok menekülni egy ósrégi, naiv egyszerűségű versecske rythmusának befolyásától, fülemben cseng-bong, belehangzik tollam percegésébe:

In dem schönen Mythenlande
Schleicht traurig Hans herum,
Denn das Land ist gar zu klassisch
Und der Hans ist gar zu d. . . !

Egyébiránt — honni soit qui mal y pense!
A kit nem illet, ne vigye magára.

B. A.

Sárosmegye alispánjának évi jelentése.

(Folytatás.)

III. Uti ügyek.

A vasuti hálózat terjedésével a közlekedési utak fontossága nem csak hogy nem apad, de ellenkezőleg növekszik, s miután a közönség egy könnyebb és kényelmesebb közlekedés előnyeivel ösmerkedett meg, — természetszerűleg a közutak tekintetébeni igényei is emelkednek.

Meggyőződésem, hogy a mult évben, a köz-utak jókarbani tartása tekintetéből emelhető jogos igényeknek meg lett felelve, s több járásban személyesen is meggyőződtem, hogy a nehezen kezelhető közmunkaerő a megyei bizottságnak m. évi márciusi 6-án tartott ülésében 1869/8 sz. a. kelt határozata értelmében lön felhasználva, s oly nagymennyiségű anyag fuvaroztatott ki, hogy ez által a több utvonalon még hiányosnak mondható alap növelése s ez által az uttest szilárdságának biztosítása is eléretett.

A mult évben természetben ledolgozott közmunkaerő tett: 57468 kézi és 29698 $\frac{1}{2}$ igás nap-számot.

A mélyen tisztelt megyei bizottság 1875-ik évi decemberhó 6-án 8621. 8021 8242/203 sz. a. kelt határozata folytán az igás napszám $\frac{1}{4}$ -de mindenki által megváltandó lévén, ez által a megyei utialap is oly karba helyzetetett, hogy rendkívüli esetek kivételével — a rendszeresített uti személyzet fizetésén felül még az évente szükséges műtárgyak helyreállítási szükséglete is fedezhető lesz.

Fent hivatkozott határozata azonban csak a mult évben lépett életbe, és így több évi hiány az első évben pótolható ugyan nem volt — mégis oly nagy építkezések lőnek végrehajtva — ille-tőleg folyamatba téve, hogy a mult évhez hasonló vízarádások ille-tőleg műtárgyak megromlásának be nem következte esetén, — bizony hiszem, hogy az összes megyei utak műtárgyait a folyó évben járható állapotban lévőknék fogom a tettes megyei bizottságnak bejelentetni.

A 17775 frt 51 $\frac{35}{100}$ krnyi uti alapról szóló cimenkénti számadást már a megyei pénztárakról előbb tett jelentésben a tettes megyei bizottság-

nak előterjesztvén e helyütt csak is a műtárgyakra fordított összegeknek részletes előterjesztésére szorítkozom.

Ugyan is a múlt évben a megyei uti alából következő műtárgyak lettek kiépítve és kijavítva: 1. Az Eperjes-Göllői utvonalon a Berki híd 1184 frt 27 kr. 2. Ugyanezen utvonalon több kisebb híd kijavítására 288 frt 30 kr. 3. Az Eperjes-Lőseői, a Siroka-Kluknői és a Jernye-Hermányi uton kisebb új hidak építése és kijavítására 352 frt. 4. A Lemes és Somos közt lévő nagy hídra 449 frt 27 kr. 5. Az Eperjes-Bogdány-Tizsítői és Keczer-Pekléni utvonalon kisebb hidak építésére 253 frt 30 kr. 6. Az Eperjes-Ujhelyi, Kapi-Girálti és Girált-Kurimai utvonalon több kisebb híd kijavítására 462 frt. 7. Az Eperjes-Lublói utvonalon lévő Kijói patakon lévő nagy hídra 1846 frt 28 kr. 8. Az ugyanazon utvonalon valamint a Héthárs-Berzevize-Szaloki utvonalon lévő több rendbeli hidak kiigazítására 570 frt 21 kr. 8. A Bártfa-Szandeczai és Kurói utvonalon több kisebb hídra 212 frt 80 kr. 10. A Szvidnik-Sztropkói uton több kisebb híd kijavítására 156 frt 86 kr. Összesen 5769 frt 11 kr.

Ezen az 1876-ik évben tetteg kifizetett műtárgyakon kívül még a következő nagyobb műtárgyak voltak kiadva illetőleg a számadás berekesztékor még felülvizsgálat alatt:

1. Az Eperjes-Hanusfalvi-Ujhelyi utvonalon a Lipnik koremsa mellett, valamint a Lipnik és Talyka közötti két híd helyreállítási költsége 1045 frt. 2. A Kapi-Girálti uton a Podhrabinai híd helyreállítási költsége 1974 frt 87 kr. 3. Az Eperjes-Lublói utvonalon lévő Lubotini híd helyreállítási költsége 5106 frt. 4. A Raszlavicz-Kaproncza-Margonyai uton lévő Raszlaviczai híd helyreállítási költsége 1934 frt 55 kr. Összesen 9760 frt 43 kr. (Vége következik).

Levelezés.

Kis-Szeben, 1877. májushó 3-án.

Tűzoltó-egyletünk javára m. hó 28-án rendezett tánemulatság várakozásunkat felülhaladó módon sikerült. A kis városi házi tánecerem zsufelőlésig telvén meg, a táncoló közönség kedélyét teljesen elfoglalva tartó fesztelen jókedv csakis reggeli 5 óra után veszté el uralmát, mely sorban a már egészen beállított világosság az éjt is részécsit. Városunk nemeskeblű hölgyei által e magasztos célra adományozott s kisorsolt nyeresemény tárgyakért bejött 58 ft 20 kr., s a belépti-jegyekért bevett 127 ft-hoz hozzájárulván még felülfizetésekkel a következő nemesen érő urak és hölgyek. u. m.: T. é. Zimka János 2 ft, Nicolini Alajos 1 ft, Csamra János 1 ft, Ribóssy József 1 ft, Tierenreiter József 1 ft, Leskó István 1 ft, Jajczay János 1 ft, Kapusztai János 1 ft, Krausz István 50 kr, Bohus Nándor 1 ft, Tomcsák János 1 ft 50 kr, Rosenfeld Ignác 1 ft, Fonfeder Flórián 1 ft, Marschalkó Dániel 1 ft, Skvarka István 1 ft, Tachovszky János 1 ft, Grynausz Imre 1 ft, Demeter Manó 1 ft, özv. Greisinger Josefa 2 ft, Klein Győző 2 ft 40 kr, Gallé János 1 ft, Mazalik Ágost 2 ft, özv. Szalaszovits Mathilda 1 ft, Blaskovits Béla 1 ft, Csupák András 1 ft, Frohmann Károly 1 ft, Rosenthal Mór 50 kr, Klein Lipót 40 kr és özv. Novák Théréz 20 krnyi öszszeggel, az egész bevett öszszeg 218 ft 70 krt teszen ki, melyből levonva a 43 ft 46 krnyi kiadást, a tiszta jövedelem 175 ft 24 krt teszen ki, oly anyagi eredmény, minót, a mostani viszonyo-

TÁRCA.

Mozart hegedűje.

A bécsi Józsefvárosban élt vagy ötven év előtt egy szegény ember, ki régiségekkel és mindenféle különlegességgel kereskedett. — Ezen férfi, kit Ruttlernek neveztek, számos családdal volt megáldva; nyomorult üzletének jövedelme alig volt elegendő még eléggé fiatal neje és tizenegy gyermekének táplálására, kiknek legidősbike alig volt 16 éves. Mindamellett Ruttler nem tekintve szegény helyzetét, jótékony volt, szíves a hol lehetett, és egy szegény vagy segélyt igénylő sem szólította meg hiába segedelem vagy tanácsért.

Naponként egy férfi haladt el Ruttler boltja előtt, kinek szigorú gondolattaljes vonásai tiszteletet és egyuttal érdekeltséget gerjesztettek; gyógyhatatlan betegségben látszék szenvedni; órá nézve a természet elveszté szépségét és ékességét; csak ha Ruttler gyermekeit — kik őt arra mentében köszönték — az utcán ugrándozni látta, vonult egy mosoly át szintelen ajkain, és égre emelt tekintete jobb sorsot látszék könyörögni ezen ártatlan teremteseknek, mint az övé.

Ruttler is észrevette az idegent, és mivel egy alkalmat sem mulasztott el felebarátjának szolgáláni, — azt a jogot kérte ki magának, részére egy széklet készen tartani, ha szokott sétájából visszatérendett. Az idegen férfi elfogadta a szíves ajánlatot és Ruttler gyermekei minden reggel cívakodtak a dicsőségért az idegen férfinak egy széklet hozhatni.

Egy napon — ép pünkösdnapiján volt, a beteg a szokottnál hamarabb jött vissza sétájáról és Ruttler gyermekei mindjárt körülfogták azon újsággal: „kedves uram mi ez éjjel egy szép kis nővérkét kaptunk“. — Erre az idegen, a legidősbik

kat tekintetbe véve, az eddig nálunk jótékony célokra rendezett mulatságok egyike sem mutathat fel. Mindez csak egy új bizonyítéka közönségünk nemes, s minden jó és szép iránt fogékony keblének, miért is in teljes elismerésüket nyilvánítjuk. Főkötőességüknek tartjuk továbbá forró köszönetünket nyilvánítani az irántunk melegen érő eperjesi tűzoltóknak is, kik minket szíves megjelenésükkel megtisztelni szíveskedtek, s reméljük, miként derék alparancsnokuk T. Krazzell ur által parancsnokunkhoz, illetve hozzánk intézett velős beszéd az ohajtott hatást egyletünk s közönségünknel eredményezni fogja. Adja a mindenható, hogy egyesült s csüggedni nem tudó erővel elérjük a magasztos célt, mely miatt megalakultunk.

Egy kis-szebeni tűzoltó.

Jelentés

sz. k. Eperjes városa közegészségi állapota felől 1877-ik év első negyedében.

Tekintettel a betegforgalomra, a kórnevekre és azok lefolyására; továbbá tekintve a megbetegülések és halálozások közti viszonyt, a közegészségi állapot a lefolyt évnegyedben kedvezőtlennek nem mondható. — Január hóban tulnyomó volt a hurutos kórjelleg, az utolsó 2 hónap pedig inkább lobos kórjelleggel birt.

A két városi orvos által gyógykezeltetett:
Január hóban 274 járó és 150 fekvő beteg
Február " 276 " 195 " "
Március " 293 " 181 " "
Összesen 843 " 526 "

Leggyakrabban fordultak elő a légzési szervek hurutos és lobos bántalmái; január hóban gyermekeknel tulnyomó volt a heveny hörghurut. Március hóban némileg előtérbe léptek az emésztési szervek heveny bajai, különösen feltűnt a bél- és bélhártyalob viszonylagos gyakorisága. Hagymáz csak szórványosan észleltetett.

A heveny kútegek közül vörheny mind a három hóban, kanyaró az évnegyed első két havában, himlő pedig február és március hóban szórványosan fordult elő. Tekintettel azon körülményre, hogy a roncsoló toroklob fellépésére ügyelni köteleességünk, ezen észlelés említését szükségesnek tartom, miszerint március hóban mutatkozott ugyan egynehány esetben toroklob, mely a közönségesnél makacosabb volt, de a roncsoló toroklob kórjellegével egyáltalában nem birt.

Születések Január hóban 23 fiu 24 leány
Február " 18 " 13 "
Március " 16 " 14 "
Összesen 57 fiu 51 leány

Halálozások:
Január hóban 4 férfi, 9 nő 21 gyermek
Február " 6 " 4 " 17 "
Március " 16 " 9 " 17 "
Összesen 26 férfi, 22 nő 55 gyermek = 103.

Orvosi gyógykezelésben nem részesült 31, ezek közt 21, 7 éven alóli gyermek.

A halált előidéző kórneve volt:

11 esetben tüdővész, 10 esetben aszkór, 7 esetben tüdőlegdag, 6 esetben életyengeség, 5 esetben görcsök, 5 esetben gégeglob, 5 esetben vízkór, 5 esetben tüdőgümőkór, 4 esetben agyhártyalob, 4 esetben hörglob, 3 esetben hagymáz, 3 esetben kanyaró, 6 esetben tüdőlob, 2 esetben agygyutautés, 2 esetben vérhas, 2 esetben hányászkelés, 2 esetben aggkór, 2 esetben ráksenyv, 2 esetben bél- és hashártyalob, 1 esetben bél-

karjától támogatva, az üzlet ajtajába lépett, Ruttler neje hogyléte iránt kérdezőndő. A kereskedő kilépett, megerősíté a kicsinyek mondását e szavakkal zárván be köszönetét. „Igen kedves uram, ez már a 15-ik, mivel az uristen minket megajándékozott“ — — — „Derék férfi, így tehát sok gondjai vannak — — hanem van már keresztapja?“

„Nincs uram, ha az ember szegény, nem könnyen akadnak keresztapák, — többi gyermekeim keresztanyai is csak szomszédok, vagy olyanok, kik épen arra mentek, mind szegényebbek nálamnál“.

„Nevezzék a leányt Gabriellának“ mondá az idegen „én adom neki e nevet. Itt van száz forint a vendégségre, melynél részt akarok venni; legyen gondja rá kérem.“ — És mivel Ruttler vonakodott, hozzá tévé:

„Vegye ön, vegye, ha közelebből fog engem ismerni, látni fogja, hogy nem vagyok méltatlan gondjai megosztására. Hanem ön szolgálatot tehet nekem; egy hegedűt látok itt, hozza ide az asztalra — egy gondolatom van, s kénytelen vagyok azt mindjárt papirosra tenni.“

Ruttler levette a hegedűt a szegről és az idegen kezeibe adá azt, ki is legott oly csudalatos hangokat esalt ki belőle, hogy az utca megtelt kíváncsiakkal, és nem egy arra kocsizó, ki e hangokból a művészt ösméré meg — állította meg fogatát.

Ez azonban, egészen dallamával lévén elfoglalva figyelembe sem vette a Ruttler ajtaja előtt összegyűlt tömeget.

Végezte zenéjét, irt, magához vevé a lapot, és azon kéréssel búcsúzott el új barátjától, miszerint tudatná vele a keresztelés napját; lakása címét hagyván e célból ott.

hurut, 1 esetben elmebetegség, 1 esetben veleszületett bujasenyv, 1 esetben eskór, 1 esetben gyermekágyiláz, 1 esetben himlős, 1 esetben mellhártyaizadomány, 1 esetben megégetés, 1 esetben vizbefuladás.

4 orvosi kezelésben nem részesítettett egyénél a kór nem constatálthatott.

7 gyermek halva született.

Orvosrendőri boncolás két ízben tartatott meg. Kelt Eperjesen, 1877. áprilhó 28-án.

Dr. Munk H. S. K.,
tisz. városi főorvos.

Különfélék.

Az eperjesi önkényes tűzoltó-egylet javára f. é. áprilhó 15-én és ugyanezen hó 26-án rendezett műkedvelői színelőadás s hangverseny öszszes jövedelme: 730 ft 40 kr. Levonva ebből az öszszes kiadást, maradt öszszes tiszta jövedelem: 543 ft 48 kr. Azon nemeskeblű hölgyek és urak nevei, kik felülfizetésekkel járultak a két est jövedelmének szaporításához, a következők: és pedig ápril 15-én felülfizettek: Pletényi Endre 2 ft, Joób Imre 2 ft, Egy tűzoltó 1 ft 80 kr., Gf. Dessewffy Dénes és Gyula 9 ft, Balászy József 40 kr., Bornemissza Ferencz 40 kr., Mész Frigyes 50 kr., Propper Adolf 40 kr., Radványi Kálmán 50 kr., Fest Lajos 50 kr., Elsner Simon 50 kr., Grosszmann Gyula 50 kr., Campione Károly 26 kr., Egy tűzoltó 4 kr., Bohrandt Vilmos 60 kr., Kolosy M. 3 ft, Bujánovits Sándor 9 ft, 3 N. N. 1 ft 50 kr., Szinyer Bertalan 3 ft, öszszesen 35 ft 90 krt; ápril 26-án pedig felülfizettek: N. N. 80 kr., Kádas Miklós 1 ft 40 kr., Gf. Kreith József 2 ft, N. N. urhölgy 40 kr., Sinyey Kálmán 50 kr., Salamon Géza 4 ft 50 kr., Lieb Imre 50 kr., Egy tűzoltó 5 kr., Joób Imre 50 kr., Kádas Kálmán 50 kr., Quasinger József 50 kr., N. N. 1 ft, Goldberger Jakab 10 kr., Gf. Dessewffyné 51 ft, Holländer Leo 3 ft, Hedry Ernő 1 ft 50 kr. öszszesen 68 ft 75 kr.

Nem mulasztatjuk el továbbá megnevezni e helyütt azon t. urakat is, kik az előadásokhoz szükséges kellékeket részint ingyen, részint tetemes árleendés mellett szolgáltaták, illetőleg minden díj nélkül ajánlották fel a nemes cél iránti tekintetből, szolgálataikat. Ezen urak: Holenia, Spielberger, Oszwald, Zhoray Bertalan, Fried Mór, Tirmauer L. Herschkovics Mór, Beringer Nándor és Werther Dávid, kiknek, valamint a fennebb említett t. c. felülfizetőknek is, az egylet választmánya legmélyebben érzett háláját fejezi ki.

Gyászbir. E napokban halt el Szepes-Váralján Toperczer Zsigmond úr, széles körben jó tulajdonairól ismert egyéniség.

Távirati üdvözlöt hazánk konstantinápolyi vendégeihez, városunkból intéztek: a helybeli társadalmi-egylet; az önkéntes tűzoltó-egylet és az itteni polgárság nevében egy nagyobb bizottság az utóbbi magyar és francia nyelven.

Májálist rendez f. é. májushó 15-én az eperjesi ev. collegium ifjusága, a czeméthei fürdő helyiségében. A tánc d. u. 2 órakor veszi kezdetét.

Háború és deszka. Az orosz török háborúnak kihatása egész közelünkben is nyilvánul. Sandec mellett van egy gőzfürész — a Bécsi erdőipar társulat-é — mely a Párisi kiállítás palota constructiójához már 100 vaggon deszkat szállított a fekete tenger elzárásának következtében; mely deszka máskülönbben Oroszországból vitetett volna Marseillnek Párisba.

Több nap mult el, és az idegen nem jelent meg. Hiába állott a szék Ruttler ajtaja előtt. Harmadnapra azonban gyászruhás egyének jöttek, könnyes szemekkel, megállottak a durva szék előtt, s mély szomorúsággal szemlélték azt. Ruttler végre elhatározta, hogy maga néz vendége után.

Oda ért a kijelölt lakásra. Az ajtó feketével beakgatva — egy, sok égő gyertya által körülvett koporsó, uraságok tömege — tudós művészek — kik mint gyászosok a házba tolakodának, gyanítatták vele a történetet.

Itt megtudá nagy bámulatára, hogy leányának keresztatyja Mozart vala és hogy a szomorú tömeg összegyűlt, hogy a nagy férfit a temetőbe kísérvék.

Ő nála lehelte ki Mozart utolsó zenészi soháját; az ő székén ülve szerette a nagyszerű requiem-et, hattudalát és temetési énekét.

Miután Ruttler a mesternek a végtisztességet megadta, viszatért házába; de mily nagy volt bámulata, midőn szerény lakhelyét néptömeg által megszállva találta, mely mint az számtalanszor történik, a nagyot csak azon pillanatban kezdi tisztelni, midőn az töle elszakasztott.

Ezen eset annyira lendített Ruttler üzletén, hogy az virágzóvá lön, tulajdonosának lehetővé tévé birtokot szerezni, gyermekeit kiházasítani, s aggkorát nyugalomban és jólétben élvezni.

Legifjabb lányát Mozart kívánsága szerint Gabriellának nevezte, és a mint tizenhat éves lön, neki ajándékozá azon hegedűt, melyet a nagy mester egypár nappal halála előtt használt. Később ezen hegedű 4000 frtért eladatott. A székől nem tudott Ruttler megválni, bár mily nagy ajánlatok tétettek is neki. Megőrizte azt mint emlékjegyet szegéységének, s mint szerencséjének műszerét.

Németből Jusszuf.

Hy
ban jegy
asszony
tanár pe
gyesek f
Ber
ták csak
diplomat
csak lola
zel repül
Eperjes
szállítják
Szeben é
senkit, d
a helybe
gatóság
küldemé

Bus

Die

Sigung

wiedergebe

Der

Jammlung

hebt, daß

wenngleid

gehört ha

mag, daß

ist, als

naturgem

Angelegen

der Wort

Rückblick

und dem

günstige

und der

der Stad

Ne

hiesu au

der gefan

leine d

gistrates

neuen W

zweifache

die Jahr

Beziehun

der Pflic

waden.

Nieder

die Mitg

der neuen

vordem, f

to gering

Diejenige

Bestimmu

die Virili

Denjenige

Mitbürge

nellen Ne

auch den

bestreit

Si

germeite

angenehm

fen, wie

unter die

Andráffy

der legh

hiefigen

Ungaral

zu die

Geicht

die Nep

ihren Da

rufen ein

Si

juridische

in eine

3n

Monatsb

chen wir

öffentliche

De

für Cult

Errichtur

hiefigen

bestehende

flange it

Di

chenden

deten G

3n

Stadtpht

furtes b

ihre Gef

Ne

da er da

bisherige

die 3n-

Alder B

wärtig d

der erste

bilde.

33

Conc

G

weit nat

in feiner

Hymen. Dr. Saárosy László a mult napokban jegyet váltott Debreczenben Pirkler Róza kisasszonnyal; Schneller István helybeli theologiai tanár pedig Boór Melanie kisasszonnyal. A jegyesek fogadják szerencsekívánatainkat!

Beneficium postae. Ily háladosat néven hívták csak 40 évvel ezelőtt, még közigazgatási sőt diplomaticus stilben is, a postát, mely pedig akkor csak lólassusággal tudott haladni; holott ma gözrel repül az irás, és villámmal a szó! De azért Eperjes és a gácsországi határ közt csak taligán szállítják a vasut hosszában a galicziai postát Szeben és Lubotinnak, mi nemesak nem elégít ki senkit, de boszantó késelem! Ennél fogva kérnök a helybeli postamester urat, tenne a kassai igazgatóságúal előterjesztést, hogy a Galicziába menő küldemények ezentúl a vasutal szállittassanak.

Aus dem Gemeinde-Rathschusse.

Die neue Repräsentanz hielt Mittwoch eine Sitzung ab, deren Verlauf wir im Nachstehenden wiedergeben.

Der vorsitzende Bürgermeister begrüßt die Versammlung in einer kurzen Ansprache, in der er hervorhebt, daß die geistliche Einverleibung der Stadt, wiewohl die Selbstständigkeit derselben hiedurch aufgehört hat, jedenfalls die gute Seite aufzuweisen vermag, daß die Zahl der Repräsentanten eine größere ist, als vordem; und wo solches der Fall ist, muß naturgemäß auch das Interesse für die öffentlichen Angelegenheiten ein gesteigertes sein. Indem ferner der Vorsitzende auf die Vergangenheit einen Rückblick würdigt, kann er nicht umhin, seiner Hoffnung und dem Wunsche Ausdruck zu verleihen, daß jenes günstige Verhältnis, welches zwischen dem Magistrat und der Repräsentanz vordem vorherrschte, zum Wohle der Stadt auch fernerhin fortbestehen möge.

Repräsentant Kubinyi ist zwar von Niemand hiezu aufgefordert worden, doch glaubt er im Namen der gesamten Repräsentanz zu sprechen, indem er seine Freude ausdrückt, die Mitglieder des Magistrats auf ihrer alten Stelle, andererseits aber die neuen Mitglieder begrüßen zu können. Es ist eine zweifache Pflicht, welche denselben obliegt, u. z. erstens die Fülle des Fortschrittes hochzuhalten, und in jeder Beziehung voranzugehen und zweitens, die Einhaltung der Pflichten der unter ihnen Stehenden zu überwachen. Was die Repräsentanz anbelangt, so muß Bedner sein tiefgefühltes Bedauern ausdrücken, daß die Mitglieder derselben, trotzdem ihre Zahl in Folge der neuen Ordnung eine ungleich bedeutendere ist, als vordem, schon bei Gelegenheit dieser ersten Sitzung in so geringer Anzahl erschienen sind. Sind nun einmal diejenigen nicht pünktlich, die in Folge der gesetzlichen Bestimmung Mitglieder der Repräsentanz sind, nämlich die Viralisten, so darf dies nicht Wunder nehmen; von Denjenigen aber, die zufolge des Vertrauens ihrer Mitbürger im Besitze eines der schönsten konstitutionellen Rechte sind, kann es verlangt werden, daß sie auch den entsprechenden Pflichten Rechnung zu tragen bestrebt seien.

Hierauf ergreift abermals der vorsitzende Bürgermeister das Wort. Er hält es nämlich für seine angenehme Pflicht eines Wohlthätigkeitsaktes zu gedenken, wie solcher, bei den gegenwärtigen Zeitverhältnissen unter die Seltenheiten zu zählen ist. Ludwig v. Szent-Andrássy hat vorigen Monat bei Gelegenheit der letzten abgehaltenen General-Versammlung des hiesigen Kindergartenvereines, demselben das in der Ungargasse gelegene Kavalkische, und durch ihn zu diesem Zwecke um 4000 fl. angekaufte Haus zum Geschenke gemacht. Der Bürgermeister beantragt daher, die Repräsentanz möge dem edlen Wohlthäter hiesür ihren Dank protokollarisch ausdrücken, was unter Elsenrufen einstimmig angenommen wird.

Hierauf wurden die drei Nachkommisionen (Bau-, juristische und Finanzkommision) zusammengestellt und in eine jede derselben 12 Mitglieder gewählt.

Im ferneren Verlaufe der Sitzung gelangte der Monatsbericht des Stadtpfysikus zur Verlesung, welchen wir an anderer Stelle vollinhaltlich veröffentlichten.

Desgleichen wird eine Verordnung des Ministers für Kultus und Unterricht verlesen, demzufolge die Errichtung eines sogenannten Pensionsfondes für die hiesigen kath. Schullehrer, als mit den diesbezüglich bestehenden gesetzlichen Bestimmungen nicht im Einklange stehend, erklärt wird.

Die Verordnung wird behufs weiteren entsprechenden Vorgehens der in dieser Angelegenheit entsendeten Commission zugewiesen.

In Bezug auf die Besetzung der vakanten Stadtpfysikus-Stelle wird die Ausschreibung des Concurres beschlossen, und werden darauf Reflektirende ihre Gesuche bis inklusive 25. Mai einzureichen haben.

Repräsentant Kubinyi hält es für seine Pflicht, da er damit bei Gelegenheit der letzten Sitzung der bisherigen Repräsentanz betraut worden ist, seine auf die In-Standsetzung des Gasthoses zum schwarzen Adler Bezug habende Motion zu erneuern und gegenwärtig den Antrag zu stellen, daß diese Motion einen der ersten Berathungsgegenstände der nächsten Sitzung bilde.

Wurde angenommen.

Concert für den Kindergartenfond.

Es unterliegt wohl keinem Zweifel, daß es besser, weit naturgemäher wäre, — wenn wie F. F. Rousseau in seinem Erziehungswerte „Emil“, — so überzeugend

dargestellt, — im Allgemeinen die Mütter die Ammen, und die Väter, die Erzieher und Lehrer ihrer Kinder abgeben möchten.

Dieser Gedanke war eigentlich nicht neu; in der alten Vorzeit kam es selten, und nur ausnahmsweise vor, daß man die Säuglinge durch fremde Ammen versorgen ließ. — Wer Svetonius gelesen, weiß, daß schon die Römer die Erziehung ihrer Kinder für eine Obliegenheit hielten, welche insbesondere im Kindesalter ausschließlich den Eltern zukomme, Plutarch erzählt von Cato, daß dieser große Stoiker, — sobald sein Sohn fähig war die gewöhnlichsten Begriffe aufzufassen, nicht gestatten wollte, daß er von irgend jemand andern, als von ihm selbst unterrichtet werde.

Locke spricht sich in seinem berühmten Werke über die Erziehung, so wie die meisten großen Denker des vorigen Jahrhunderts, ausdrücklich für die Hauserziehung aus.

Wie gelagt Jean Jaques's Gedanke war nicht eben neu, aber mit der ganzen Gewalt seiner unvergleichlichen Beredsamkeit, in die damalige verlorrene französische Gesellschaft rücksichtslos hineingebracht, machten seine Lehriäge ungeheuren Eindruck, verbreiteten sich demzufolge über die ganze civilisirte Welt, und heute sehen wir schon Königinnen, selbst ihre Kinder stillen, und Eltern überhaupt sich jetzt mehr selbst und — unmittelbar um die Erziehung ihrer Kinder kümmern. — Wir sind auch der Ueberzeugung, daß die erste Erziehung in der Familie, oder in den häuslichen Verhältnissen am gedeihlichsten geboten werden kann; denn die öffentliche Erziehung vermischt nothwendig mehr oder weniger das eigenthümliche besondere Gepräge, und bildet mehr zu Weltbürgern als zu Familienvätern und Hausfrauen heran.

Wir glauben also, daß wer es thun kann, behalte seine Kinder — falls er sich mit ihnen selbst beschäftigen oder sie einem Erzieher im wahren Sinne des Wortes anvertrauen kann — lieber zu Hause.

Aber im Allgemeinen sind die Vorbedingungen zur Verwirklichung dieser Theorie in der modernen Gesellschaft nicht vorhanden.

Die Bedürfnisse einer Familie im Kulturstaat sind jetzt so mannigfaltig, — daß eine emsige Hausfrau den ganzen Tag vollauf zu thun hat, um alles für die ihrigen nöthige, — entsprechend zu besorgen, während der Vater meistens den größten Theil des Tages genöthigt ist, um die Existenzmitteln herbeizuschaffen, — außer dem Hause zuzubringen.

Die Stiftung der Kindergärten erweist sich demzufolge überall als eine große Wohlthat, sowohl für die Eltern als die Kinder, welche endlich froh sind wenigstens einige Stunden, das fortwährende „still sein“ „nem szabad“ diese schrecklichen Worte für ein lebhaftes kindliches Gemüth nicht hören zu müssen.

Die hiesige Gesellschaft kann also nur zu hohem Dank sich an jene verpflichtet fühlen, welche die Sache in Anregung, und durch die Herbeischaffung der nöthigen Lehr- und Geldmittel zur gedeihlichen Verwirklichung gebracht haben. — Diesem wohlthätigen Zwecke war auch das Concert, welches zum besten des hiesigen Kindergartenfondes am 2. Mai stattfand, gewidmet.

Das Concert fiel im Ganzen genommen recht gut aus, über die Einzelheiten kann ich mich auch diesmal, nur kurz fassen.

Das Streich-Quartett von Haydn Op. 17. fand bei den Zuhörern allgemeinen Beifall, zu bedauern war nur, daß die Instrumente mahrscheinlich zu Folge des plötzlichen Temperaturwechsels, aus dem geheigsten Nebenzimmer in den Saal, und besonders das Cello, eine merkbare Verstimmung erlitten.

Fräulein Jenny Landesmann entzückte mit ihrer herrlichen Stimme. Eine ähnliche ist in hiesigen Reduten-Saale kaum gehört worden. Herr Karl Wittmann begleitete sie auf dem Clavier — was uns schon darum freute, weil Viele Gelegenheit hatten diesmal die Bedeutung einer vorzüglichen und entsprechenden Begleitung zu würdigen, indem gut begleitete bekanntlich, bedeutend schwerer als der Vortrag einer brillanten Salonpicee.

Eine reizende Ländliche bekamen wir in der Legende von Winiawsky für Violin mit Begleitung, vorgetragen von Frä. Wilma Gaisch und Prof. S. Dolehall, zu hören. Der ausdrucksvolle Vortrag und die Spielfertigkeit der Begleiterin boten uns den vollen Genuß der Ländlichkeit.

In der 4. Nummer wurde ein zum Theile in Speries unbekanntes Instrument durch Professor Wittman in diesem Concerte eingeführt. Diese Gattung Zither — „Glegie-Zither“ benannt, im Ton dem Violon-Cello — und der menschlichen Baritonstimme ähnlich, eignet sich besonders für Lieder sentimentaler Färbung, und muß — wenn es mit so tiefem Gefühl und zartem Vortrag behandelt wird, wie bei dieser Gelegenheit, überall Sensation machen; Herr Wittman wurde auch wiederholt hervorgerufen — die Beifallsbezeugungen wollten eben nicht enden — bis Herr Wittman nach Beendigung des Vortrages seiner mit so viel Anerkennung empfangenen zwei Compositionen „Ein Traumbild“ und „Lebewohl“ als Beigabe die „Erinnerung an den Traumsee“ von Umlauf dem Publikum zum Besten gab.

Der Vortrag der Frau Cornelia von Semjen war auch diesmal geistreich — wie immer.

Fräulein G. Makowiczky welche eine Norma-Reminiscenz von Zael spielte, stellte sich zum zweitenmal als gewandte Pianistin der hiesigen Musikwelt vor — Bravour und deutlicher Vortrag bezeugen daß das Fräulein einen gründlichen Musikunterricht erhalten. — Die Paraphrase von Zael als solche hat

leider keinen Kunstwerth Schubert, Demiel Et. Heller und in diesem Genre Kullak wären ihrem schönen Talente jedenfalls würdigere Ländliche zum gelegentlichen Vortrag.

Offener Dank.

Indem wir hiemit das Resultat des am 2. Mai l. J. zu Gunsten des Kindergartens abgehaltenen Concertes an die Öffentlichkeit bringen, welches dem benannten Fonde, nach Abzug sämtlicher Spesen ein Reinertrag von fl. 61.90 und an Ueberzahlungen fl. 27.50

zusammen fl. 89.40 brachte, sprechen wir vor Allem im Namen des Vereines denjenigen Wohlthätern hiemit unsern Dank aus, die durch die Ueberzahlungen ihr Interesse an der Wohlfahrt desselben documentirten, dieselben sind: Hochwöhlg. Herr Sigmond v. Pechy fl. 8.50, Herren Leo Holländer fl. 7.—, B. J. fl. 1.50, Konezinsky fl. 3.—, Dr. S. Munk fl. —.50, Frau Wilhelmine Kösch fl. 5.—, und Frau Herm. Einfeldt fl. 2.—.

Das Bewußtsein hier einen Samen gestreut zu haben der goldene Früchte tragen wird, ist ihr schönster Lohn.

Doch nicht mindern, ja größern Dank verdienen Alle diejenigen, die ihre Talente und Kräfte zu Gunsten des Vereines dargeliehen, größern Dank verdienen sie, denn nicht nur dem oft unliebamen und mitunter zu strengem Urtheile des Publikums setzen sich dieselben — für die gute Sache eintretend — aus, sondern was oft noch schwerer in die Waagschale fällt, sie üben in Entgegnung der an ihnen oftmals geifernden Rabale, Neid und Mißgunst, die größte Selbstverleugnung, indem sie trotz alledem ihren guten Willen durch ihr Auftreten bethätigen. Dank sei hiemit allen Mitwirkenden gelagt, Dank für ihr gutes Beispiel, Dank für ihre Aufopferung, mögen sich in allen Kreisen unserer Stadt Nachahmer finden, denn nur wo vereinte Kräfte wirken, wird Großes zu Stande gebracht.

Dank sagen müssen wir der löbl. Stadt die durch unentgeltliche Ueberlassung des Saales ihr Interesse für den Kindergarten an den Tag gelegt.

Dank sagen wir Herrn Jakob Werther für die unentgeltlich beigestellten Lampen zur Beleuchtung.

Dank endlich sagen wir dem erschienenen Publikum, welches edelherzig wie immer, auch diesmal, seinen Wohlthätigkeitsfinn dadurch bewies, daß es mit Kreuden sein Schäflein zur Förderung der guten Sache beitrug.

Der Ausschuß des Kindergartenvereines.

Correspondenzen.

Sebes, 3. Mai 1877.

Heut zu Tage, wo die schwerwiegendsten Ereignisse wie um die Wette aufeinander folgen; in einer Zeit wo einerseits „die heilige Sache Rußlands“ unter dem Vorwande die Christen im Orient zu erlösen, ganz Europa in Fessel zu schmieden beabsichtigt, andererseits wieder der Gegenbesuch der edlen Sofias unserer stammverwandten Nation alle Gemüth voll auf beschäftigt, ist es allerdings ein sehr gewagtes Unternehmen durch Schulbücher und Pädagogik die geschätzten Leser in ihrem Gedankengange zu föhren.

Dessenungeachtet aber machte es mir ein neuerlichenes Werk, betitelt: „Vezérfonal a földrajz-oktatáshoz“ (Leitfaden für den Unterricht der Geographie) bearbeitet von Johann Csink, Lehrer in unserer Nachbarstadt Speries, nachdem ich mich vom unendlichen Werthe desselben für die Volksschule, theoretisch und praktisch überzeugt — zur Pflicht, durch nachstehende Zeilen die Aufmerksamkeit der gesamten Volksschulen unseres Vaterlandes, insbesondere aber die unseres Comitates darauf zu lenken.

Geographie ist unstreitig einer der wichtigsten unter den obligaten Lehrgegenständen der Volksschule, auf welchen auch im allgemeinen besonderes Gewicht gelegt werden; allein die Lehrmethode war bis nun eine sehr verschiedene, die in den meisten Fällen darum nicht zum erwünschten Ziele geführt.

So wurde beispielsweise bei der mathematischen Geographie begonnen, sodann mit der physischen und politischen fortgesetzt, und so der junge, unerfahrene Zögling mit dem Himmel wohl, nur nicht mit der Erde anfangs, später mit aller Herrn Länder und deren politischem Interesse, und nur nicht mit seiner Heimath vertraut gemacht.

Auf Anordnung unseres scharfsinnigen Cultusministers, der gleich einem wohlverfahrenen Architekten sein Hauptaugenmerk auf den Grundbau richtet, alle vorhandenen Mängel unserer Volksschulen mit Energie beseitigend, muß also von nun an, der erste Unterricht unserer jungen Staatsbürger, mit der Geographie unseres Vaterlandes beginnen.

Diesem weisen Schulgefeße entsprechend, arbeitete Herr Csink als tüchtiger Schulmann seinen geographischen Leitfaden aus, theilte denselben in sieben Lehrcurie ein, so daß der Zögling vom Elternhause und seiner nächsten Umgebung gründlich und systematisch für alle Zweige der Geographie angeleitet wird.

Indem die Ausstattung des erwähnten Werkes, so wie dessen reiner, klarer Druck nichts zu wünschen übrig läßt, wäre nur noch ein innigster Wunsch: Mögen Herr J. Csink als Verfasser, so wie Herr A. Floegel als Verleger dieses nützlichen Werkes, ihre daran geknüpften Hoffnungen verwirklicht sehen! T. R.

Kleine politische Rundschau.

Die türkische Deputation, welche jüngst in unserer Hauptstadt angelangt ist, ist mit unbeschreiblichem Jubel empfangen worden. Eine kurzgefaßte Darstellung der damit im Zusammenhange stehenden Ereignisse werden wir nächstens bringen.

Der türkisch-russische Krieg ist währenddem zum vollen Ausbruche gelangt und reproduziren wir die darauf Bezug habenden wichtigsten Telegramme im Nachfolgenden:

Wien, 2. Mai. Die Petersburger „Biedomosti“ bringt einen Artikel über die Haltung Oesterreich-Ungarns in dem gegenwärtigen Kriege. Das offizielle russische Organ sagt: Oesterreich-Ungarn könne unmöglich passiver Zuschauer des Kampfes an seiner Grenze bleiben, es müsse sich auf die eine oder die andere Seite stellen. Die Frage sei nun, was Oesterreich-Ungarn wählen werde? Wenn man Alles erwäge, so sei anzunehmen, Oesterreich-Ungarn werde im entscheidenden Momente im Lager der Feinde Rußlands sein. Die Interessen desselben ständen eben zu feindlich den Rußland zugeschriebenen Zielen gegenüber. Wie man meine, werde Rußland im Falle des Sieges keine territorialen Eroberungen anstreben, wohl aber die Unabhängigkeits-Erklärung Rumaniens und Serbiens, die Vergrößerung Montenegro's durch Theile der Herzegovina und Albanien's, ferner Reformen für die in der Türkei selbst lebenden Christen und für sich selbst maritime Vortheile im schwarzen Meere und die freie Durchfarth durch die Dardanellen. Gegen alle diese Bestrebungen jedoch habe sich Oesterreich-Ungarn unbedingt feindlich gestellt.

Rußland, 2. Mai. Das türkische Obercommando verordnete, daß alle Schiffe, selbst kleine Fahrzeuge, die nach dem 4. Mai am türkischen Donauufer betreten werden, sammt Ladung säisirt werden.

Bukarest, 2. Mai. Die Türken beabsichtigen, in ihren Festungen und unter dem Schutze derselben zu verbleiben und offene Feldschlachten zu vermeiden.

Konstantinopel, 2. Mai. Aus Batum wird gemeldet: In den Gefechten bei Batum ist ein russischer Brigadegeneral getödtet worden. Man hat dessen Gegen auf dem Kampffelde gefunden. Alle bisherigen Detailgefechte haben zum Vortheile der ottomanischen Truppen geendet.

Tagesneuigkeiten.

Neue Fahrordnung. Vom 15. d. M. angefangen tritt bei der Eperjes-Tarnow-Kaschau-Derberger Bahn eine neue Fahrordnung ins Leben, und werden die Züge folgendermaßen verkehren. Abfahrt von Eperjes gegen Kaschau-Budapest: früh 7 Uhr 40 Minuten; gegen Kaschau, Dederberg, S.-A.-Nihely: Mittags 12 Uhr 50 Minuten. Ankunft in Eperjes Nachmittags 2 Uhr 35 Minuten mit Anschluß nach Tarnow; ferner Ankunft von Kaschau in Eperjes: Abends 7 Uhr 45 Minuten. — Bemerkung sei noch, daß der Bahnrestaurateur, Herr Pohl der in Gemäßheit der Abänderung des bisherigen Fahrplans zur Bequemlichkeit der Reisenden auch für einen entsprechenden Gehalt Sorge trägt, den Gästen stets mit gutem Frühstück und Mittagsmahl aufwarten wird.

Aprilwetter im Mai. Der wunderschöne Monat Mai entspricht bisher keineswegs den an seinen Eintritt geknüpften Hoffnungen. So war beispielsweise gestern früh der schönste Sonnenschein, während die Nachmittagsstunden Kälte und sogar Schneefall brachten.

Populationsbewegungen in unserer Stadt. Im ersten Viertel des laufenden Jahres ereigneten sich in unserer Stadt 103 Sterbefälle. Auf das männliche Geschlecht entfielen hiervon 26, auf das weibliche 22, Kinder: 56. Die Zahl der Geburten belief sich in diesem Zeitraum auf 108, worunter 57 Knaben und 51 Mädchen.

Das Gebäude, in welchem gegenwärtig das kön. kath. Gymnasium untergebracht ist, wurde in Folge eines darauf bezüglichen Beschlusses der Comitats-Congregation durch eine in dieser Angelegenheit entsendeten Commission in Augenschein genommen, um zu ermitteln, ob dieses Gebäude zum Spital, zu welchem Zwecke es erbaut worden ist, geeignet ist oder nicht. Die Commission betraute mit der motivirten Verantwortung dieser Frage, eine aus ihrer Mitte gewählte sachkundige Subcommission. Sollte dieses Gebäude zum Spitalzwecke als geeignet befunden werden, so wird für das Gymnasium wahrscheinlich ein neues Gebäude aufgeführt werden, dessen Kosten der Studienstiftung bestreiten wird.

Der Leichenbestattungsverein, welcher sich in unserer Stadt jüngst konstituirte, zählt bereits über 300 Mitglieder.

Im hiesigen Theater gelangt heute Försters dreiaktiges Sentations-Lustspiel „Klattejudt“ zur Auführung. Demnächst wird eine Vorstellung zum Vortheile unserer freiwilligen Feuerwehr stattfinden, worauf wir unser Publikum hiemit aufmerksam machen.

Die Regelung des Fiakerwesens in unserer Stadt, ist in baldige Aussicht gestellt.

Gingefendet.

Das zu Gunsten des Kindergartenvereines arrangirte Concert, liegt hinter uns. Die materiellen Resultate desselben sind an anderer Stelle veröffentlicht, den mitwirkenden Kräften an anderer Stelle Dank gesprochen. Hier will ich nur dem Publikum in wenig Worten für sein Erscheinen, für die edelherzige Unterstützung des höchsten Zweckes den wir alle, namentlich aber den alle Mütter haben, Dank sagen.

„Denn, was wir selbst im Leben noch erwarten, Das säen und pflanzen wir im Kindergarten.“

Erziehung macht den Menschen, der Grundstein des Charakters muß in zartester Jugend gelegt, und systematisch darauf weiter gebaut werden, um tugendhafte Familien und der Welt imponirende Nationen nach und nach in unsern Nachkommen zu erziehen. In erster Linie dieß zu thun sind unsere Mütter berufen; leider bringt es der heutige Zeitgeist mit sich, daß viele Mütter weder Zeit, noch Lust, noch Fähigkeit haben sich der Erziehung ihrer Kinder mit ganzer Seele hinzugeben und Alles gethan zu haben glauben, wenn sie ihre Kinder nach den neuesten Moden mit Land und Klitter behängen, dadurch nur den Sinn für Eitelkeit, Dujacht, Oberflächlichkeit und Förmlichkeit bei ihnen wecken und nähren und dadurch dieselben nicht nur für die eigene Zukunft zu unglücklichen mit ihrer Lage und Stellung unzufriedenen Menschen, sondern für den Staat und das Vaterland zu schlechten Bürgern erziehen und so die Entwicklung und den Bestand des Vaterlandes in Frage stellen. Wie in jeder materiellen Sache die Noth neue Erfindungen gebiet, so auch im Geistesleben. Menschenfreunde bemühen sich das Problem, aus der Knospe tüchtige Menschen zu erziehen, mit mehr oder weniger Erfolg zu lösen und eines der anerkannt besten Mittel, die achte mütterliche Familienerziehung zu ersetzen, ja sie in mancher Hinsicht zu übertreffen ist „der Kindergarten.“

Den opferfreudigen Bemühungen von Menschenfreunden ist es gelungen auch hier einen Kindergarten ins Leben zu rufen, der jedoch noch in den ersten Tagen seines Lebens sich befindet und wie ein Säugling der aufmerksamsten, liebevollsten und opferwilligsten Pflege unserer Mitbürger bedarf, um kräftig heranzuwachsen und viele gesunde Früchte zu tragen.

Das Interesse für dieses Institut scheint kein allgemeines noch zu sein, nicht nur die Zahl der Mitglieder, sondern auch die Namen derselben geben uns Zeugniß davon, daß noch viele unserer Mitbürger durch ihr Fernbleiben glänzen, wie nicht minder auch das am 2. Mai abgehaltene Concert Zeugniß hiefür ablegt.

Vor 8 Tagen wurde auch ein Concert zu Gunsten der Feuerwehr (alle Achtung vor dieser menschenfreundlichen Institution) und vor 14 Tagen eine Theatervorstellung für denselben Zweck gegeben, die ganze Stadt und Umgebung brachte der Feuerwehr ihre Sympathie durch complettes Erscheinen so viel der Saal fassen konnte, wie viele deren sahen wir am 2. Mai nicht zu dem noch edleren Zwecke, als Geldeswerth zu retten — zum Zwecke Menschen zu erziehen — ihr Schärfelein beitragen.

Die in ihrer kleidsamen Uniform einherstolzirenden Pompiers, stets zum Vöschchen bereit, haben etwas Ritterliches, Anziehendes an sich — Glanz blendet — die beiseitend und erst nach Jahren reisenden Erfolge in deren Anhoffnung wir leben, regen nicht auf, nur gemüthsvolle Menschen an, darin ist die geringere Theilnahme des Publikums am letzten Concerte zu suchen.

Löbliche Redaction! Ich fühle mich weder für berufen, noch halte ich mich für befähigt unter die Journalisten zu wandern, wenn ich es dennoch thue, so veranlaßt mich hiezu ein, in Ihrem jüngsten Blatte erschienener Artikel, welcher Herrn Rosenthal, Schul-lehrer zu Sebes, zum Verfasser hatte. Wohl will ich es eingestehen, daß H. Rosenthal in vollem Rechte sei, wenn er die öffentliche Schule, als Pflanzstätte aller Bildung und Moralität bezeichnet, die Winkelschule hingegen als die Mördergrube aller geistigen und körperlichen Entwicklungen, hinstellt. Auch will ich ihm nichts anhaben wenn polnische Finsterlinge zu ihm strömen und Dorfsgimpel sich um ihn schaaren, denn wer wollte ihm diese Freude nicht vergönnen! Was mir jedoch an dem Artikel nicht gefällt, ist die verächtlich stolze Sprache, die er gegen seine schwächeren Standesgenossen führt. War ja der H. Verfasser in höchst eigener Person Winkellehrer und hat noch jetzt die Freude seinen Bruder eines solchen Amtes fungiren zu sehen. Ist der H. Verfasser wirklich das was er scheinen will, und liegt ihm das Wohl der Menschheit am Herzen, warum zeigte er lieber den geknechteten Winkellehrer nicht den Weg, auf welchem er sich gleich ihm, ein menschenwürdiges Dasein verschaffen könnte. Sind aber Ausdrücke als „Geistesmörder, verfaulte Waare“ geeignet den Tugend zu belehren?

Ist es ferner billig sich über den Strauchlenden lustig zu machen, und den Gefallenen mit Roth zu bewerfen? Um Aufnahme dieser Zeilen in Ihrem geachteten Blatte bittet inständigst

ein Winkellehrer.

Gemeinnütziges.

Trockenmethode des Gemüses. Die in Frankreich übliche Methode besteht nach den „Frauendorfer Blättern“ darin, daß die sorgfältig gereinigten Gemüse in kochendes Wasser, welchem ein Stückchen Glaubersalz oder Soda zugelegt ist, gebracht, einmal aufgekocht, mit einem Durchschlag herausgenommen und auf Papier abgetrocknet werden. Zum Trocknen in den Trockenschänken (welche letztere durch Röhrenleitung, am besten Wasserheizung, erhitzt werden und gut ventilirt sein müssen) genügt für gewöhnliche Küchenkräuter schon eine Temperatur von 36° R. — Wurzelgewächse die sehr dünn ausgestreut werden müssen, beanspruchen dagegen wenigstens 45—50° R., mitunter auch noch mehr. Sobald ein vollständiges Trocknen stattgefunden hat, werden die Gemüse gepreßt und kommen dieselben dann in blecherne Büchsen, wo sie Jahre lang unter Verbeibaltung ihres vollständigen Wohlgeruches aufbewahrt werden können. Vor der Benetzung für die Küche werden diese Gemüse noch einige Stunden in kaltem Wasser aufgequell und wird mit ihnen wie mit jedem frischen Gemüse bei Bereitung der Speisen dann weiter verfahren.

Fruchtpreise vom 4. Mai 1877.

Waggen per 100 Kilogr.	fl.	10.—	11.—
Weizen	100	13.—	15.—
Gerste	100	6.50	7.75
Safer	100	6.50	7.75
Weis	100	9.—	—
Erbsen	100	7.—	11.—
Linsen	100	—	—
Bisolen	100	10.—	11.—
Erdäpfel	100	2.75	3.—

Die in **Wien** am 28. April gehobene Zahlen.

41, 90, 36, 5, 57.

Die nächste Ziehung ist am 12. Mai 1877.

Die in **Brünn** am 2. Mai gehobene Zahlen:

37, 13, 4, 60, 1.

Die nächste Ziehung ist am 16. Mai 1877.

Felelős szerkesztő: **Kyss Géza.**

Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyűlet.**

Pályázat

nyittatik az Eperjes sz. kir. városi főorvosi állomásra. A főorvos egyszersmind kórházi igazgató. Tiszti illetményei: 750 frt évi fizetés és a (40 köbméterben) rendszeresített kemény tűzifa illetmény.

A teendők körét illetőleg, a pályázni kívánók, az 1876. XIV. t. cz. 145. és 156 szakaszaira, továbbá a városi szervezeti szabályzat szakaira, melyek a város jegyzői hivatalánál megtekinthetők — a szükséges minősítvényt illetőleg pedig u. a. törvény 143 szakaszára utaltatnak.

A kellően felszerelt folyamodványok f. é. májushó 25-ik napjáig a város polgármesterénél uyujtandók be.

Eperjes sz. kir. város képviselőtestületének 1877. évi májushó 2-án tartott közgyűléséből.

Kyss Géza,

jegyző.

Eladó.

A löcsei országúton a nagyhid mellett 55. ösz. szám alatt fekvő ház, istálló, csűr és 3 holdas kert szabad kézből eladandó.

A feltételek **Zsitkovszky József** urnál (főutca 325. számú házban) megtudhatók.

1877-er Füllung

1877-er Füllung

Mineral-Wässer.

Bartsfelder, Czigelkaer, Carlsbader, Gleichenberger, Gieshübler, Haller-Jod, Koritniczaer, Marienbader, Osner, Parader, Pillnaer, Szuliner, Selter und Saidschiker

empfehl

L. Holenia in Eperjes.

1877-er Füllung

Szerkesztő

Ide intézendő

Eperjesi Bankgyűlet

Ide intézendő

T. olv. sérték, bizo városi képv. helybeli r. intézet felél

Ez üg. mely ezen sának mind

A kéri nisteriumho rég leérkez lycknélfogva felállításá r

A leg leiratot, m lünk, vclen járt választ

A leir Az 18

az volt, hog és árvái, ki tásáról edd volt gondos folytán alk és gyámalaj legyen.

Oly n litett t. cz. törvény kiv is fennállha törvény int

§-ára új ny már meglév meg nem f cikk szerin megengedni Mert

dijintézetek a) pontjába nak legalál is gyámpér jelen törvének,“ mult

Mert zése, vagy vetkezmény

32. t. c. i nyugdíj és mitási alap

Ide j után az eg oly eszköztanítókat a

pésre kény számos tan sem lenne alkotása el

be, holott szüntetése életbe lépt

A tal feladata é kormányyna egyfelől, l

„orsz. tani ban célján oly törekv

ozen orsz. akadályozt

Az i

hogy az e